

Seminari privat

Esport i cohesió

Relatoria

Divendres 29 de juny de 9:30 a 13:30h.

Centre Cultural de Martorell



Presentació

En el marc del calendari d'activitats de celebració de Martorell Ciutat Europea de l'Esport 2023, s'està portant a terme el cicle de seminaris '*L'Esport Saludable al Servei de l'Educació, La Cultura i la Cohesió Social*' organitzat per la Regidoria d'Esports de l'Ajuntament de Martorell.

L'objectiu d'aquest cicle de seminaris és generar coneixement i aportar valor, a través de la presentació de diferents projectes, models i programes vinculats a l'activitat física, la pràctica esportiva i que han tingut impacte social.

El 24 de novembre de 2023 se celebrà el quart seminari amb el títol '*Esports i cohesió*'. El seminari va reflexionar de forma crítica sobre la contribució de l'esport a la cohesió social i sobre la forma en què aquesta contribució es podria potenciar.

Al seminari hi van participar persones expertes en la temàtica convidades nominalment. El seminari va estar precedit el dia anterior per un seminari obert a tothom, dedicat a la mateixa temàtica: esports i cohesió.

Amb l'objectiu de **traslladar a la pràctica les conclusions extretes en la jornada oberta al públic**, el divendres 29 de juny, es va organitzar un **seminari de treball privat** amb diferents professionals i experts de l'Ajuntament de Martorell i altres administracions, territoris i entitats.

Aquest document conté les aportacions recollides durant el seminari privat.

Participants

Nom	Organització	Nom	Organització
Jordi Romea	Cap del Servei d'Esports de Granollers	Rodrigo Pinto	Coordinador general de l'Associació Esportiva Ciutat Vella
Rosa Llorens	Tècnica del Servei d'Esports de Granollers	Marta Domènech	Coordinadora de l'Aliança Educació 360
Rafael Nebot	President de la Fundació Esportsalus	Gemma Baño	Tècnica superior d'esports de Diputació de Barcelona
Oriol Bosch	Tècnic del Pla Educatiu d'Entorn de Martorell	Ester Roig	Adjunta de direcció de l'Ajuntament de Martorell
Cristina Dalmau	Regidora de l'Ajuntament de Martorell i Directora Escola José Echegaray	Sarai Samper	D-CAS (Col·lectiu d'Analistes Socials)
Marien Fuertes	Coordinadora de la Regidoria d'Ensenyament	Valentí Santos	Director del Patronat Municipal de Serveis d'Atenció a les Persones de Martorell
Aida Amat	Responsable de diversitat i inclusió de Martorell	Oriol Franch	Coordinador de l'Àrea d'Esports de l'Ajuntament de Martorell
Alicia Zambrano	Tècnica de cultura de l'Ajuntament de Martorell	Mar Camacho	Coordinadora del Departament de Cultura, Museus i Patrimoni de Martorell
Maragda Martínez	Gestió i desenvolupament de projectes a l'Associació Esportiva Ciutat Vella	Salvador Valls	Director de serveis de Cornellà de Llobregat i del Consell Esportiu del Baix Llobregat
Roger Bermusell	Tècnic d'Esports del Consell Esportiu del Baix Llobregat	Mariona Corbella	Directora de la Fundació Esportsalus
Paula Sacristán	Fundació Eusebio Sacristán	Martina del Popolo	Vicepresidenta del Club Esportiu LGTBIQ+ Panteres Grogues de Barcelona

Estructura del seminari

01 Benvinguda al seminari

02 Presentació de la temàtica

03 Pausa-cafè

04 Dinàmica participativa

05 Cloenda

Benvinguda

La sessió s'inaugura amb una benvinguda institucional per part de Cristina Dalmau, directora de l'Escola José Echegaray i regidora de Benestar Social i Gent Gran de l'Ajuntament de Martorell.

Cristina agraeix a les persones assistents la participació en aquest quart i últim seminari i la possibilitat de destinar un temps a reflexionar i aprofundir en la temàtica de l'aportació de l'esport a la cohesió social.

Explica també que el seminari s'estructurarà en una presentació inicial de Valentí Santos, Director del Patronat Municipal de Serveis d'Atenció a les Persones de Martorell, i una dinàmica posterior de debat.



Presentació de Valentí Santos

Pren la paraula en Valentí Santos, Director del Patronat Municipal de Serveis d'Atenció a les Persones de Martorell, qui agraeix l'assistència a tots els presents, especialment els que venen de fora de Martorell.

Valentí destaca que la temàtica dels quatre seminaris fets fins ara és en realitat una mateixa temàtica: **la contribució de l'esport a transformar en positiu la nostra societat.**

Valentí exposa que el concepte de **Co-governança** implica assumir que cap dels nostres objectius els podem assolir sense la cooperació dels altres.

En aquest sentit, Valentí anuncia un fet que es va fer públic el dia anterior, que és el premi atorgat per la Comissió Europea a Martorell pel projecte Martorell Educació 360. Agraeix la cooperació de molts dels presents en fer realitat projecte, que és ara un èxit col·lectiu.

A continuació, Valentí revisa algunes de les aportacions del seminari públic del dia anterior:

- Sarai Samper va emmarcar la sessió definint el concepte de la cohesió social i marcant una ruta que comença per l'equitat, continua amb la inclusió i acaba amb la cohesió. També va explicar els motors d'una societat cohesionada i els perills que

amenacen aquesta cohesió.

- Mariona Corbella va exposar la seva experiència a la Fundació EsportSalus, que demostra que l'activitat esportiva pot posar-se al servei de la salut i integració i rehabilitació social de les persones i que això es pot fer amb col·laboració públic-privada i aportació de coneixement científic.
- Martina del Popolo va ajudar a normalitzar col·lectius estigmatitzats i visibilitzar-los. Valentí reconeixen que Martorell té molt camí per recórrer en aquest àmbit.
- Juan Carlos Vázquez va mostrar l'experiència de Rodamunt, que ajuda a persones amb mobilitat reduïda a visitar la muntanya. Va ser sorprenent la seva mirada de defensa de drets defugint una mirada paternalista o assistencialista.

L'objectiu del seminari d'avui és intentar entre tots esbrinar els factors limitadors que frenen la cohesió social i identificar estratègies d'acció que permetin, des de l'activitat física i l'esport, reduir aquests factors limitadors.

Valentí passa la paraula als assistents per fer una roda de presentacions.

- **Rafael Nebot:** president de la Fundació Esportsalus. Destaca que la Fundació té una orientació social i que es va adaptant a les necessitats que detecta, doncs realment hi ha una vocació d'atenció als usuaris. Per exemple, actualment atenen qüestions de drogoaddicció. Estan molt sensibilitzats amb l'esport adaptat i celebra que actualment sigui part del currículum formatiu dels professionals esportius. Felicita l'equip d'Educació 360 pel premi i especialment per la trajectòria prèvia de treball que hi ha darrera.
- **Mariona Corbella:** directora de la Fundació Esportsalus, destaca que a l'organigrama de la Fundació qui està a dalt de tot no és la direcció o la junta sinó els usuaris i les seves necessitats. La Fundació està al servei d'aquestes necessitats. La Fundació utilitza l'esport com a eina de reinserció i millora personal, inicialment amb persones drogodependents i actualment amb altres perfils també. La Fundació fa molta formació a tècnics esportius a través de diferents institucions d'arreu de Catalunya. Amb aquesta formació s'intenta inculcar en els professionals una mirada social en l'esport. Els preocupa actualment que l'esport també estigui sent un factor causal de trastorns alimentaris i ús de substàncies no saludables. La Fundació té un equip multidisciplinari – aquest és el seu gran actiu- i això els permet fer un abordatge integral de tots els programes.
- **Paula Sacristán:** des de la Fundació Eusebio Sacristán porten a terme escoles d'esport inclusiu, especialment en l'àmbit del futbol, amb nens i nenes que no poden accedir a clubs convencionals. No només es centren en l'esport sinó també en trencar estigmes.
- **Gemma Baño:** des de Diputació de Barcelona es treballa per reduir l'abandonament esportiu, especialment en el pas de primària a ESO. Destaca el projecte JESA (Joventut esportiva, societat activa). El projecte incorpora un perfil de 'educador de carrer esportiu'. El projecte s'està estenen a molts municipis (actualment 15), amb impacte sobre milers de joves en risc d'exclusió que són captats al carrer i vinculats a activitats d'esport.
- **Mar Domènech:** l'Aliança Educació 360 agrupa a moltes administracions i entitats per afrontar el repte d'estendre el temps educatiu més enllà del temps escolar obligatori. L'Aliança comparteix la visió de què les activitats extraescolars són una eina per a què passin altres transformacions socials. Fins ara s'han enfocat més en l'àmbit local i en ajudar a activar ecosistemes locals. Actualment l'Aliança està reivindicant una política catalana que faci de paraigua a les polítiques locals.
- **Rosa Llorens:** destaca que un dels reptes del Servei d'Esports de l'Ajuntament és fer arribar els projectes als centres educatius. No és fàcil aquest treball transversal entre Ajuntament i centres educatius i això limita poder aproximar oportunitats educatives a tots els infants i joves. Un treball que sí s'ha pogut fer és introduir la perspectiva de gènere i protocols contra l'assetjament en les entitats esportives.

- **Jordi Romea:** cap d'esports de l'Ajuntament de Granollers, destaca el valor d'aquests seminaris perquè sovint és el que permet a tots anar perfeccionant i reorientant els seus programes i iniciatives. Granollers ha participat en un projecte europeu que ha facilitat treballar amb els clubs la inclusió. Actualment el Servei d'Esports té una línia d'acció que és l'esport social, que busca maneres de què tothom pugui accedir a la pràctica esportiva. S'està treballant estretament amb Benestar Social, per facilitar aquest accés a grups socials més exclosos. També s'estan replantejant les beques esportives, per tal de fer-les més profitables.
- **Salvador Valls:** l'Ajuntament de Cornellà desenvolupa des de fa anys una política destinada a reduir desigualtats socials a través de l'esport. A Cornellà l'espai públic té un ús molt elevat i intens, doncs hi ha moltes famílies vivint en pisos petits. El projecte ha comportat treure cotxes de l'espai públic i dinamitzar places i patis escolars amb activitats físiques i esportives i ha donat lloc a la creació de diverses escoles esportives. Des del Consell Esportiu del Baix Llobregat posen en comú les polítiques esportives dels ajuntaments a través de taules com ActivaLab.
- **Martina del Popolo:** Panteres Grogues fan activitats diverses, tant esportives com de sensibilització i formació. També tenen beques i són partners de projectes europeus que volen fomentar la diversitat en el sport. Creuen que és important visibilitzar la diversitat.
- **Rodrigo Pinto:** l'Associació Esportiva de Ciutat Vella fa la seva tasca en un context amb molta necessitat social i poques instal·lacions esportives. Amb els anys han anat identificant els problemes reals de la població del districte i generant una relació de confiança amb la població i les escoles. Molts dels joves que han estat usuaris de les activitats acaben sent monitors de l'entitat. Hi ha projectes amb menors estrangers no acompanyants, on el ganxo és sobre tot el futbol. També hi ha projectes dirigits a mares sedentàries. Arrel de la Covid es va detectar més problemàtica d'obesitat i salut mental i també s'han dirigit projectes a aquesta realitat. Els projectes no serien possibles sense una coordinació entre administració pública i entitats del tercer sector. Sense aquesta articulació és inviable a nivell de recursos i infraestructura. Els casals d'estiu són una ocasió per ampliar públics i obtenir recursos per a altres projectes durant del curs.
- **Maragda Martínez:** l'Associació Esportiva Ciutat Vella fa una tasca constant de recerca de recursos econòmics, amb licitacions i concursos públics. S'intenta fomentar la transversalitat amb les escoles i altres agents. Aquesta transversalitat és la principal font d'energia.

- **Oriol Bosch:** tècnic d'educació de Martorell, destaca que tots els projectes que es fan des d'educació tenen a veure amb la cohesió social. Els projectes integren la lluita contra l'abandonament escolar, la segregació, les noves oportunitats educatives. Explica que el projecte Educació 360 parteix d'una diagnosi que demostra que l'accés a les activitats extraescolars està travessat per moltes desigualtats socials. El projecte ha cercat la implicació d'un nombre creixent de centres educatius i s'ha ampliat de primària a ESO. Les activitats que es fan són esportives, artístiques i culturals, incorpora recursos d'inclusió i arriba a quasi dos mil alumnes.
- **Aida Amat:** el programa de Diversitat i Inclusió de Martorell té com a punt fort el vincle creat amb totes les escoles de Martorell, l'EAP i les famílies. És amb ells que s'acorden les activitats individualitzades de suport que cal fer amb els infants atesos, tant dins com fora de l'escola.
- **Marien Fuertes:** coordinadora d'educació de Martorell, destaca que tant en el projecte Educació 360 com d'altres que es fan des de la Regidoria d'Educació la clau es crear els espais de trobada per connectar amb les necessitats de les escoles i que es facin seus els projectes. Poc a poc s'està consolidant també un treball transversal amb altres regidories com Cultura i Esports.
- **Alicia Zambrano:** dins del projecte Educació 360, la seva funció és vincular la cultura a la comunitat i amb tots els infants, adolescents i famílies. La cultura és també un motor de transformació social, com l'esport.
- **Roger Bermusell:** Destaca els projectes d'inclusió social de joves que s'estan fent a través de l'esport des del Consell Esportiu del Consell Comarcal i del Patronat de Martorell.
- **Mar Camacho:** La cultura és un element bàsic de cohesió, i s'incardina en molts projectes, sigui a través de la programació de les escoles, les festivitats, Educació 360, etc.
- **Oriol Franch:** Des de l'Àrea d'esports de Martorell s'estan adreçant diferents reptes, com introduir l'esport a tots els cicles de vida, reduir les barreres d'accés per tipus econòmic o social i també s'està intentant obrir l'entorn urbà i natural per crear les màximes oportunitats esportives.
- **Ester Bosch:** destaca que és important la transversalitat no només dins de l'administració sinó també amb tota la resta d'organitzacions civils de la societat.

Dinàmica participativa

Després de la presentació inicial i la pausa-cafè es dona pas a una dinàmica participativa per grups.

La dinàmica consisteix a analitzar per grups una sèrie de factors *erosionadors* de la cohesió i proposar idees sobre com l'esport pot contribuir a actuar sobre aquests factors, responent a la pregunta "Com pot l'esport contribuir a lluitar contra els factors limitadors de la cohesió social?".

Sarai Samper fa una primera exposició de quins són aquests factors limitadors de cohesió (vegeu fotografies en les pàgines següents).

A continuació, es formen grups de 4-6 participants. Cada grup escull els factors presentats sobre els que vol treballar. Es deixa un temps d'uns 30 minuts per tal que cada grup debati com l'esport pot actuar per reduir o revertir els factors limitadors.

A les pàgines següents es presenta un resum de les aportacions recollides de cada grup.



Precarietat econòmica i males condicions d'habitatge



Solitud i aïllament



Empobriment de les relacions veïnals i de barri



Individualisme i replegament en la vida privada



Violències (de qualsevol tipus) entre persones



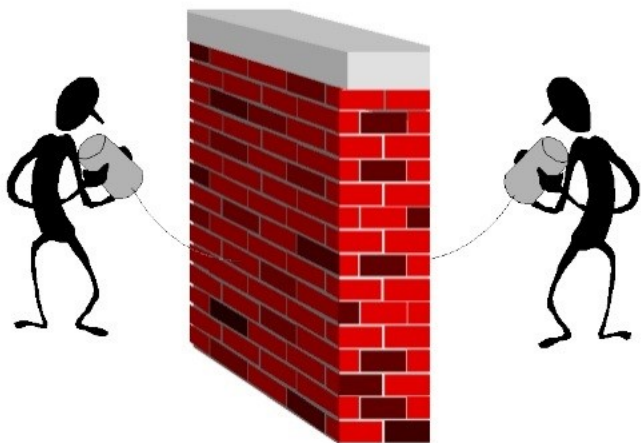
Malaltia mental i addiccions



Segregació educativa (escolar i extraescolar)



Barreres comunicatives



Segregació urbana



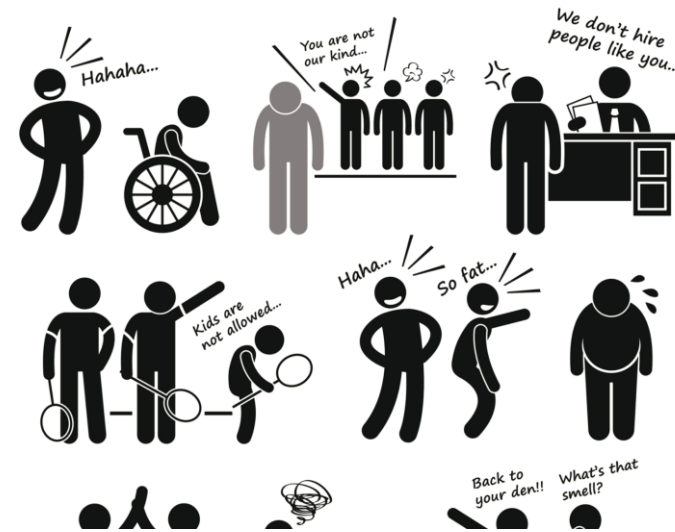
Desaparició del petit comerç i de la vida al carrer



Incivisme i vandalisme



Prejudicis i rumors que generen desconfiança discriminació



Incapacitat de gestionar els conflictes



Baixa implicació comunitària i associativa de la població



Resultats del treball en grups:

Precarietat econòmica i males condicions d'habitatge

Es proposa tendir a un ús més obert de les instal·lacions esportives, de manera que les persones sense un habitatge puguin passar-hi temps a les tardes, o bé fer ús de les dutxes i lavabos. Són instal·lacions que haurien d'entendre's com a espais comunitaris (a més de com a refugis climàtics).

Amb tot, es reconeix que els equipaments esportius sovint estan saturats d'usos, ja que hi ha moltes entitats, amb molts grups diferents d'entrenament i costa poder donar espai a totes en els equipaments existents.

Les activitats esportives amb persones en situacions de molta pobresa – ex. activitats amb joves no tutelats – han d'incloure necessàriament un servei de dutxa i entrepà. Es poden buscar patrocinadors i empreses col·laboradores per aportar, per exemple, roba o menjar.

Solitud i aïllament

Cal tenir oferta d'activitats específicament orientada a perfils de persones en solitud. Cal una cerca i prova d'activitats, per encerrar aquella que pot resultar-los més motivadora, doncs sovint són persones que s'han tornat tancades. Calen també mecanismes efectius per fer arribar la informació sobre aquestes

activitats i aconseguir que les persones les provin.

Empobriment de les relacions veïnals i de barri

Es proposa crear activitats de barri i convidar específicament els veïns a participar-hi.

Individualisme i replegament en la vida privada

Cal una oferta esportiva diversificada, que s'ajusti a la diversitat de condicions i aptituds de la població.

L'espai públic (carrer, places...) ha de ser un espai on es fan i dinamitzen aquestes activitats de manera habitual, de forma que la gent entri en contacte fàcilment amb aquestes activitats.

Violències

Cal formació als membres de les juntes dels clubs i designar responsables d'aquesta qüestió. Els clubs i entitats han de disposar de protocols d'actuació clars i acordats.

Segregació escolar

Es proposa fer una oferta esportiva inclusiva, per exemple creant noves modalitats esportives mixtes (homes i dones) que eliminin aquells factors que posen en desavantatge un sexe sobre un altre. Igualment amb diferents tipus de discapacitat. Això implica crear nous reglaments, diferents als existents.

Segregació urbana

La distribució de la infraestructura pública és fonamental per equilibrar el territori i compensar la segregació urbana. Cal assegurar que els barris menys benestants tinguin bona infraestructura d'equipaments i que es mantingui en el temps.

D'altra banda, l'oferta escolar esportiva de tarda hauria d'afavorir la circulació entre barris de famílies i infants. Les activitats esportives haurien d'afavorir aquesta circulació evitant reforçar la segregació escolar.

Malaltia mental i addiccions

Es proposa fer tallers formatius per a personal tècnic per tal que adquireixin recursos per actuar quan detecten situacions de consums de risc, com pot ser el consum excessiu de begudes energètiques, de pantalles, drogues o substàncies anabolitzants.

Calen circuits que reintegrin persones amb addiccions a la vida social i l'activitat física. Circuits com els de prescripció social, que es pot fer des dels serveis sanitaris i des dels serveis socials, entre d'altres.

Cal tenir present que l'activitat física i esportiva és un protector de la malaltia mental, doncs aporta salut i relació social. És un factor de protecció en sí mateix.

Desaparició del petit comerç i de la vida al carrer

El petit comerç ha sigut tradicionalment un espai de socialització en els barris i pot tenir un paper en donar a conèixer activitats físic esportives del municipi entre els seus clients. Poden potenciar més la seva funció de socialització d'informació i oportunitats. Per exemple, projectes com Radars han implicat al comerç en la funció de detecció de situacions de solitud i d'esdevenir un primer recurs per vincular les persones amb els seu entorn a través d'activitats.

L'esport genera un consum (d'equipació, etc.) i pot fer-ho en major mesura a través del petit comerç local.

Barreres comunicatives

Les activitats que es desenvolupen han de tenir una mirada més intercultural i adaptar-se a la diversitat cultural de la població. Per exemple, a nivell esportiu, podrien incorporar-se propostes esportives pròpies d'altres països.

Incivisme i vandalisme

Fer activitats esportives de carrer i en instal·lacions de barri, adherint a elles a col·lectius en risc, facilita que aquests es vinculin emocionalment a aquests espais i els respectin i cuidin. Això fa baixar l'incivisme i vandalisme contra aquests espais.

Prejudicis i rumors que generen desconfiança discriminació

Garantir una oferta d'activitat física i esportiva més diversificada, més inclusiva, capaç de fer participar persones sobre les que hi ha prejudicis, pot afavorir la coneixença i relació amb aquestes persones i la mitigació de la desconfiança i la discriminació.

Incapacitat de gestionar conflictes

És freqüent que es produeixin conflictes en entitats, equips, clubs i que el personal (ex. entrenadors) que es troben al mig d'aquests conflictes no tinguin les eines per gestionar-lo. La formació que tenen en molts casos és de tipus tècnic-esportiu però no de gestió de conflictes.

Una opció és fer formació a aquest personal per saber observar i identificar aquests conflictes, i disposar de persones més especialitzades en gestió de conflictes a qui puguin acudir per saber com actuar i redreçar la situació.

Implicació comunitària i associativa de la població

Actualment s'ha perdut en bona mesura el valor de l'associacionisme. En part perquè les associacions han passat de ser un moviment comunitari a uns proveïdors de serveis.

Abans, ser membre d'un club significava formar part d'una xarxa social. En canvi ara, ser membre d'un club, en molts casos representa només ser un consumidor d'un servei i no necessàriament es genera una adhesió comunitària. Això dificulta que sectors de la població com són els joves connectin poc amb els valors de l'associacionisme i la participació.

Caldria un replantejament de la funció dels clubs i del paper comunitari real que juguen actualment.

Debat final

La posada en comú dels grups dona peu a un debat final.

Valentí Santos comenta que costa ser disruptius, hi ha massa encorsetament en les dinàmiques tradicionals de l'esport.

Quan es parla de necessitats dels ajuntaments en l'àmbit esportius, quasi sempre la resposta té a veure amb més equipaments esportius convencionals per a la pràctica esportiva convencional. Són exactament les mateixes demandes que fa 50 anys quan realment no hi havia infraestructura esportiva.

No es pot transformar la societat si sempre fem i demanem el mateix.

El sòl urbà és finit. No es pot plantejar continuar construint un recurs que a més té resultats molt ineficients en termes de retorn a la societat. Un pavelló esportiu saturat d'entrenaments no està redundant en un % important de població sinó en un percentatge molt minoritari. En termes de utilitat social de l'activitat esportiva, el rendiment d'aquestes equipaments és molt baixa. Uns pocs tenen moltes hores de recurs.

Hi ha línies d'intervenció molt més eficients en termes de retorn social dels recursos destinats.

L'esport federat arriba aproximadament al 25% de la població. L'altre 75% de la població mereixeria més atenció de la que rep actualment.

Això no vol dir que no s'hagi de promocionar l'esport federat. Però és només una part del sistema esportiu. No és tot el sistema esportiu. Per això, les línies d'acció no només s'han d'enfocar en l'esport federat, ni tampoc han de voler aplicar a la resta de línies del sistema esportiu les mateixes solucions i propostes que es donen a l'esport federat.

Els Ajuntaments tenen la capacitat d'informació de la població i ho poden fer de manera molt precisa. El Padró pot dir en qualsevol moment quanta gent hi ha al municipi vivint sola i de determinada edat. També podem saber quants infrahabitatges tenim al municipi. Els ajuntaments tenen a l'abast la informació per actuar en les situacions d'exclusió social.

Cal un canvi cultural en la manera d'abordar la millora del sistema esportiu que no passi per seguir destinant recursos limitats al mateix.

Aquest canvi cultural és difícil perquè hi ha molts interessos creats: els clubs esportius federats han esdevingut agents amb poder polític i fan pressió als ajuntaments per continuar fent el mateix i atendre les seves demandes prioritàries.

D'altra banda, la inauguració d'instal·lacions esportives continua sent un resultat polític més tangible que reduir dos punts la desigualtat social.

Amb tot, tenim la possibilitat d'anar transformant el sistema esportiu sense crear una confrontació amb els interessos creats. I es pot fer ja, en el camí de "l'anar fent" i sense massa soroll.

Cal modificar el relat de l'activitat física i esportiva i posar-lo més al servei de tota la societat. Aquesta mirada en la transformació social suposa tenir una mirada més a llarg termini que prioritats a curt termini, enfocades actualment en el manteniment i creació d'equipaments.

Des de Diputació i molts ajuntaments ja s'estan fent passos en aquest sentit amb projectes d'activitat esportiva de carrer i programes dirigits a la inclusió social i l'equitat.

S'apunta, addicionalment, que el tipus de competició esportiva ha d'adaptar-se als objectius que es persegueix. En l'esport escolar, per exemple, caldria revisar la segregació per sexes i tendir a competicions úniques i categories úniques. De nou, caldria evitar aplicar les lògiques de l'esport federat en altres formes de pràctica esportiva que tenen objectius diferents.

Es qüestiona també la utilitat de les classificacions múltiples que fem de les persones, doncs poden tenir l'efecte de reforçar diferenciacions i en última instància discriminacions.

Els valors que s'associen tradicionalment a l'esport – treball en equip, superació – caldria també revisar-los i veure si podem transmetre també altres valors, com pot ser el de la creativitat. Cal canviar paradigmes, anar més enllà de petits ajustos.

Quan es dissenyen programes dirigits a població en risc d'exclusió, sovint es defineixen des dels mateixos paràmetres d'objectius, horaris preestablerts, nivells, compromisos, etc. Això no s'ajusta bé a persones amb situacions molt vulnerables i inestables, que necessiten més flexibilitat i on l'objectiu no és tant un resultat o rendiment sinó aconseguir una experiència de participació positiva. De nou, cal evitar pensar l'esport únicament des de la lògica e l'esport dirigit al rendiment.

Línies de treball dirigides a afavorir formes d'activitat física més flexibles, espontànies, en el carrer, etc. poden connectar bé amb el treball d'altres polítiques, com per exemple la cultural o mediambiental, i són també més sostenibles a nivell de recursos que la creació i manteniment d'equipaments esportius.

Cloenda

Finalment, Valentí Santos, Director del Patronat Municipal de Martorell, conclou la sessió agraint als assistents l'aportació de coneixement i experiència.

S'anuncia que es farà arribar la relatoria de la sessió i se'ls convida a participar en una sessió final de síntesi on es presentaran els resultats de tots els seminaris oberts i privats celebrats durant aquest any de "Martorell Ciutat Europea de l'Esport".